Biotechnologie voor de Derde Wereld

BIOTECHINFO
Elementen voor oordeelsvorming

Perspectieven voor ontwikkelingslanden
De gezondheidszorg in ontwikkelingslanden kent veel problemen, zoals een gebrek aan middelen en hygiëne, geen beschikbare geneesmiddelen en een slechte bereikbaarheid. Biotechnologie kan een oplossing bieden voor bepaalde –maar zeker niet alle- problemen. Biotechnologie ligt immers mee aan de basis van medicatie voor ziektes die veel voorkomen in de ontwikkelingslanden, zoals malaria, HIV en gele koorts. Men ontwikkelt het best geneesmiddelen die men makkelijk kan distribueren, zoals pillen, tegen een zo laag mogelijke prijs.

Ook de landbouw in de ontwikkelingslanden kent veel problemen door bijvoorbeeld ziektes en plagen, uitgeputte gronden, zoute gronden, watertekort, oorlogen en gebrek aan middelen. Er is heel wat nodig om deze problemen op te lossen om zo tot een grotere voedselzekerheid te komen. Door de sterke groei van de bevolking in ontwikkelingslanden zijn er grote sprongen voorwaarts nodig om de voedselzekerheid te garanderen. Zoals de FAO (Food and Agriculture Organization) stelt, zijn er vele ingrediënten die samen voedselzekerheid uitmaken. Biotechnologie is een van die ingrediënten, maar het is zeker geen wondermiddel.

Biotechnologie zou een bijdrage kunnen leveren voor ontwikkelingslanden door gewassen aan te leveren met een verbeterde resistentie tegen ziektes of plagen, of gewassen die beter groeien op marginale gronden. Een aantal van deze eigenschappen kan men ook met andere technieken in planten binnenbrengen, maar minder snel en vaak met een minder uitgesproken effect. De belangrijkste mogelijke bijdrage is echter dat biotechnologie een oplossing kan bieden voor problemen waarvoor geen alternatieve oplossing bestaat, zoals de Afrikaanse maniokvirusziekte en de aantasting van bananen door nematoden.

Morele verantwoordelijkheden
In onze Westerse samenleving hebben we het beter dan mensen in ontwikkelingslanden. Dat schept een morele verplichting om hen te helpen. We mogen hen geen technologieën ontzeggen die kunnen bijdragen tot een betere gezondheidszorg of tot een grotere voedselzekerheid. We mogen hen echter ook niets opdringen; hen als het ware opnieuw koloniseren. Veel boeren uit ontwikkelingslanden willen het recht om zelf te kijken wat biotechnologie oplevert en om zelf uit te maken of ze al dan niet een biotechgewas willen telen, en zo ja hoe.

Ontwikkeling van producten voor ontwikkelingslanden
Bedrijven die geneesmiddelen of genetisch gewijzigde gewassen ontwikkelen, richten zich vooral op de Westerse markt waar meer winst te halen is. Het gevolg is dat men nauwelijks investeert in ziektes van de Derde Wereld of in gewassen die op beperkte schaal geteeld worden, maar die van groot regionaal belang kunnen zijn in ontwikkelingslanden. Men investeert wel in gewassen zoals rijst, die op grote schaal geteeld worden. Ook de Westerse overheden investeren weinig in onderzoek of in ontwikkeling van toepassingen op terreinen waar ontwikkelingslanden een expliciete vraag uiten.

Beschikbaarheid van de technologie
Biotechnologie is een kennisintensieve en dure technologie. Zonder de juiste middelen en vaardigheden is het niet mogelijk de opportuniteiten die biotechnologie biedt, toe te passen. Dit is een belangrijke drempel voor de toepassing ervan in ontwikkelingslanden. Mensen of groepen in ontwikkelingslanden die zelf biotechnologie zouden willen ontwikkelen, hebben noch de faciliteiten, noch het personeel met de juiste vaardigheden, noch het geld om de activiteit gaande te houden. Daar waar er een vraag is, is de overdracht van kennis en middelen dus heel belangrijk.

VIB
FLANDERS INTERUNIVERSITY INSTITUTE FOR BIOTECHNOLOGY

VIB - Rijvisschestraat 120 - B-9052 Gent, België
Tel.: +32 9 244 66 11 - Fax: +32 9 244 66 10 - vib@vib.be - www.vib.be